

Bošnjačko nacionalno vijeće
Bosniac National Council
Национални савет бошњачке националне мањине

REPUBLIKA SRBIJA
Ministarstvo pravde,
Beograd, Nemanjina 22-26

Novi Pazar, 6. mart 2018. godine

RB 186-01D/2018

Poštovani,

Bošnjačko nacionalno vijeće, kao veoma zainteresirana strana za ustavne promjene i suštinske reforme u Republici Srbiji, ovim putem potvrđuje svoj interes i želju da da doprinos Javnoj raspravi koju organizuje Ministarstvo pravde Republike Srbije.

U prilogu Vam dostavljamo Komentare i sugestije Bošnjačkog nacionalnog vijeća na Radni tekst amandmana Ministarstva pravde na Ustav Republike Srbije.

S poštovanjem,

BOŠNJAČKO NACIONALNO VIJEĆE
Vasvija Gusinac, potpredsjednik Vijeća

Име и презиме, односно назив организације и институције:

Nacionalni savet bošnjačke nacionalne manjine/Bošnjačko nacionalno vijeće

Контакт телефон:

020 315 608

Е-пошта:

glavni.ured@bnv.org.rs

Назив документа на који упућујете предлоге и сугестије:

Радни текст амандмана Министарства правде на Устав Републике Србије

Датум: 05 . Mart 2018.

**KOMENTARI I SUGESTIJE BOŠNJAČKOG NACIONALNOG VIJEĆA
NA RADNI TEKST AMANDMANA MINISTARSTVA PRAVDE
NA USTAV REPUBLIKE SRBIJE**

I OPTŠTI KOMENTARI

Bošnjačko nacionalno vijeće smatra da je nesporna činjenica da Ustav moraju pisati pravni stručnjaci koji se bave ustavnim pravom, međutim Vijeće, kao legitimni organ manjinske samouprave u Republici Srbiji želi da učestvuje sa ostalim zainteresiranim stranama u definisanju političkog okvira za sva pitanja koja su važna za opstanak i socioekonomski razvoj bošnjačkog naroda i Sandžaka u Republici Srbiji.

Predloženi Radni tekst amandmana na Ustav Republike Srbije, Bošnjačko nacionalno vijeće smatra nedovoljnim jer ne nudi okvir za suštinske promjene koje su neophodne za efikasno funkcionisanje političkog sistema, uspostavljanje vladavine prava i zaštite osnovnih prava, socioekonomske sigurnosti i stvaranja solidnih pravnih osnova za opšti razvoj i napredak.

Bošnjačko nacionalno vijeće također smatra da ponuđeni Radni tekst amandmana na Ustav, u dijelu koji se odnosi na pravosuđe, ne nudi nikakva rješenja za nezavisnosti sudstva u Republici Srbiji.

Bošnjačko nacionalno vijeće posebno ističe da je vitalno zainteresirana strana za suštinske ustavne promjene u Republici Srbiji: za izgradnju pravne države zasnovane na načelima vladavine prava i jednakosti, za jasne i efikasne ustavne garancije ljudskih i manjinskih prava, za jasnu podjelu vlasti, nezavisno sudstvo i počinovanje vlasti Ustavu i zakonu, za slobodne i neposredne izbore, za regionalizaciju i decentralizaciju po principu supsidijarnosti.

U tom smislu Bošnjačko nacionalno vijeće zahtijeva sljedeće ustavne garancije:

1. Ravnopravan status bošnjačkog naroda u Ustavu Republike Srbije

2. Status Autonomne Pokrajine Sandžak detaljnije definisan u Ustavu Republike Srbije

II PRIJEDOG OKVIRA ZA USTAVNA RJEŠENA STATUSA BOŠNJAČKOG NARODA I STATUSA SANDŽAKA

1. Ravnopravan status bošnjačkog naroda u Ustavu Republike Srbije - Bošnjačko nacionalno vijeće zahtijeva da se Ustavom osigura ravnopravnost svih naroda koji žive u Republici Srbiji i da se bošnjačkom narodu vrati status konstitutivnog naroda koji mu pripada po više osnova.

2. Ustavno rješenje statusa Sandžaka - Bošnjačko nacionalno vijeće zahtijeva da se status Sandžaka detaljnije definiše Ustavom Srbije pod nazivom: Autonomna Pokrajina Sandžak, u skladu sa usvojenim terminom sadržanim u aktuelnom Ustavu Republike Srbije. Okvirne nadležnosti Autonomne Pokrajine Sandžak (u daljem tekstu Autonomna Pokrajina) definišu se Ustavom Republike Srbije u skladu sa sljedećim:

- Autonomna Pokrajina ima svojstvo pravnog lica, ima izvršnu, sudsku i zakonodavnu vlast u okviru svojih nadležnosti, ima sopstvenu imovinu i sopstvene izvore javnih prihoda. Autonomna Pokrajina je titular svojinskih prava nad državnom svojinom (ili Ustav garantuje postojanje pokrajinske svojine kao oblika javne svojine). Građani Sandžaka imaju pravo da troše ono što stvore i imaju pravo da upravljaju svojim sopstvenim resursima.
- Autonomna Pokrajina samostalno uređuje i prikuplja poreze i takse i druge javne prihode u okviru jedinstvenih osnova i načela sistema javnih prihoda koji su utvrđeni zakonima Republike Srbije. Ustavom se jamči da će većim dijelom ukupno prikupljenih javnih prihoda na teritoriji Autonomne Pokrajine raspolagati Autonomna Pokrajina i lokalne samouprave na njenoj teritoriji u visini između 55% i 60%.
- Za zadovoljavanje potreba građana, Autonomna Pokrajina Sandžak može prikupljati novčana sredstva na osnovu neposrednog izjašnjavanja građana u skladu sa zakonom.

- Autonomna Pokrajina ima pravo na udio u porezima i taksama koje uređuje i prikuplja Republika Srbija, kao i pravo da učestvuje u odlučivanju u visini tog udjela.
- Prihodi budžeta Autonomne Pokrajine većim dijelom čine izvorni prihodi Autonomne Pokrajine.
- Imovinu Autonomne Pokrajine čini sva imovina na teritoriji Autonomne Pokrajine u javnoj svojini osim imovine lokalne samouprave i imovine Republike koju koriste organi i organizacije i javne službe Republike Srbije.

Autonomna Pokrajina ima Skupštinu i Vladu

- Skupštinu Autonomne Pokrajine koja broji 55 vijećnika, koji se biraju na opštim izborima.
- Vladu Autonomne Pokrajine koja broji 11 članova, a koje bira Skupština Autonomne Pokrajine na prijedlog predsjednika Vlade, kojeg također bira Skupština na prijedlog predsjednika Skupštine Autonomne Pokrajine.

Osnovne nadležnosti Autonomne pokrajine su:

- Autonomna Pokrajina donosi osnovni zakon i druge pokrajinske zakone.
- Uređuje i prikuplja poreze, takse i druge javne prihode u okviru jedinstvenih osnova i načela sistema javnih prihoda koji zakonima uređuje Republika Srbija.
- Uređuje poljoprivredu, stočarstvo, vodoprivredu i šumarstvo, lov i ribolov, turizam, banje i lječilišta u okviru jedinstvenih osnova i načela koje zakonima utvrđuje Republika Srbija.
- Utvrđuje željeznički, drumski i avio saobraćaj, čija se mreža nalazi u cjelini na teritoriji Autonomne Pokrajine Sandžak, u okviru jedinstvenih osnovnih načela koja zakonima utvrđuje Republika.
- Uređuje službene evidencije, ima statistički zavod i vodi statistiku i statistička istraživanja od značaja za pokrajinu, a u skladu sa zakonom Republike Srbije.
- Stara se o održavanju javnog reda i mira (što je znak da Sandžak treba da ima svoju policiju).
- Osniva prosvjetne, kulturne i naučne ustanove i učestvuje u utvrđivanju nastavnih planova i programa.
- Propisuje prekršaje za povrede pokrajinskih zakona.
- Utvrđuje simbole pokrajine i njihov način korištenja.

Teritorijalna organizacija Republike Srbije:

- Da se teritorijalnom organizacijom Republika Srbija odredi kao decentralizovana i regionalizovana država, u kojoj će posebno biti regulisano pitanje statusa Sandžaka u punom kapacitetu regije, u skladu sa pozitivnom praksom Evropske unije, gdje se daju mogućnosti i za asimetrične oblike regionalizacije, imajući u vidu specifičnosti regija po raznim pitanjima u odnosu na ostatak države.
- Da se nadležnosti, po principu supsidijarnosti, spuste do nivoa što bližeg građanima na kojem se poslovi mogu efikasnije obavljati, do nivoa jedinica lokalne samouprave, tj. gradova i opština.
- Da se regionalizaciji i decentralizaciji posveti posebna pažnja kako bi se osigurala mogućnost korištenja evropskih fondova koji su namijenjeni ravnomjernom regionalnom razvoju i prekograničnoj suradnji.

Snažno podržavamo da Srbija na svom evropskom putu pruži ove mogućnosti i jednake šanse svim građanima Srbije od Bosilegrada, preko Kragujevca, Niša, Preševske Doline, Sandžaka, Šumadije, Timočke Krajine, Užica do Vojvodine, da raspoložu svojim resursima i imovinom i donose odluke za koje smatraju da su u interesu ravnomjernog socioekonomskog razvoja njihovih regiona.

III OBRAZLOŽENJE PRIJEDLOGA BOŠNJAČKOG NACIONALNOG VIJEĆA ZA USTAVNA RJEŠENJA STATUSA BOŠNJAKA I STATUSA SANDŽAKA U REPUBLICI SRBIJI

1. Pravni osnov prijedloga Bošnjačkog nacionalnog vijeća za ustavna rješenja (u daljem tekstu prijedlozi BNV) je učešće u Javnoj raspravi za izmjene Ustava Republike Srbije koju je raspisalo Ministarstvo pravde.

2. Prijedlozi Bošnjačkog nacionalnog vijeća za rješenje statusa Bošnjaka i statusa Sandžaka također se temelje na:

- Preuzetim obavezama Srbije sadržanim u Zajedničkoj pregovaračkoj poziciji o pridruživanju Srbije EU i na Prelaznim merilima za Pregovaračko Poglavlje 23;
- Obavezama Srbije definisanim u Strategiji proširenja EU na zemlje zapadnog Balkana;
- Ranijim zahtjevima Bošnjačkog nacionalnog vijeća za rješavanje statusa Bošnjaka i statusa Sandžaka u Republici Srbiji, uključujući i zahtjeve iznesene u procesu izrade Akcionog Plana za Pregovaračko poglavlje 23, kao i zahtjeve u okviru Javne rasprave o Nacrtu manjinskog Akcionog plana za Pregovaračko poglavlje 23 Pravosuđe i osnovna prava.

3. Bošnjacima u Republici Srbiji pripada pravo na jednakost sa ostalim narodima bivše SFRJ kao status konstitutivnog naroda po osnovu:

- Ranije stečenog prava konstitutivnog naroda koji su imali u bivšoj SFRJ i prava na ravnopravnost sa ostalim narodima u rješavanju njihovog statusa u državama u nastajanju, nakon raspada zajedničke države;
- Prava državotvornog naroda, koje je stečeno učešćem u oslobodilačkim ratovima: Prvom svjetskom ratu, učešćem u odbrani glavnog grada Srbije i Drugom svjetskom ratu učešćem u Narodno oslobodilačkoj borbi protiv fašizma i izgradnji SFRJ;
- Pravo na sigurnost i ravnomjeran socioekonomski razvoj historijske regije Sandžak gdje tradicionalno i u najvećem broju živi bošnjački narod u Republici Srbiji.

4. Historijsku regiju Sandžak je neophodno integrisati u ustavnopravni sistem Republike Srbije:

- Osigurati ostvarivanje građanskih, političkih, ekonomskih i kulturnih prava svih građana u historijskoj regiji Sandžak, prava na jednakost, demokratska prava, prava na sigurnost i prava na ravnomjeran socioekonomski razvoj;
- Teritorija Sandžaka je pod raznim upravama tokom duge svoje historije uvijek imala specijalan status;
- Srbija i Crna Gora su postale samostalne države na Berlinskom kongresu, 1878. godine, sa jasno definisanim granicama izvan teritorije Sandžaka, kada je Sandžak dobio specijalni status pod međunarodnom upravom koju su vršile Austrija i Turska;
- Srbija nikada nije integrisala historijsku regiju Sandžak u svoj pravno politički sistem nakon Balkanskih ratova niti nakon Prvog svjetskog rata;
- Pozivajući se na pravo na samoodređenje, u vrijeme stvaranja Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca, građani Sandžaka su Sjeničkom rezolucijom iz avgusta 1917. godine, zahtijevali autonomiju Sandžaka, preko svojih legitimnih predstavnika, gradonačelnika iz svih sandžačkih opština;

- Autonomiju Sandžaka su obnovili narodi Sandžaka tokom narodnooslobodilačke borbe protiv fašizma 20. novembra 1943. godine, koja je Odlukom AVNOJ-a od 29. novembra 1943. godine, o izgradnji Jugoslavije po federativnom principu, a na osnovu prava svakog naroda na samoodređenje, priznata je autonomija Sandžaka pod nazivom Narodna vlast Sandžaka ili Zemaljsko antifašističko vijeće Sandžaka. Tada su istom odlukom priznate i sve buduće republike SFRJ pod nazivom: Glavni narodno-oslobodilački odbor Srbije, Zemaljsko antifašističko vijeće narodnog oslobođenja Hrvatske, Slovenski narodno-oslobodilački odbor, Zemaljsko antifašističko vijeće narodnog oslobođenja Bosne i Hercegovine, Zemaljsko antifašističko vijeće narodnog oslobođenja Crne Gore i Boke i Inicijativni odbor za Zemaljsko antifašističko vijeće narodnog oslobođenja Makedonije;
- U vrijeme raspada zajedničke države SFRJ, građani Sandžaka su glasali za potpunu teritorijalnu, političku i kulturnu autonomiju Sandžaka, sa pravom priključenja jednoj od republika bivše SFRJ, na Referendumu koji je održan 25. 26. i 27. novembra 1991. godine;
- Bošnjačko nacionalno vijeće, na osnovu rezultata Referenduma, a u skladu sa preporukama Evropske Unije o rješavanju jugoslovenske krize, zahtijevalo je uspostavljanje specijalnog statusa za Sandžak;
- Zahtjev za rješenje statusa bošnjačkog naroda i statusa Sandžaka također je upućen i državnim organima Savezne Republike Jugoslavije, Republike Srbije i Republike Crne Gore, septembra 1999. godine;
- Nakon demokratskih promjena od 2000. godine, legitimni predstavnici Bošnjaka iz Sandžaka su zahtijevali od relevantnih državnih institucija uspostavljanje Specijalnog statusa za Sandžak, kao i tokom postupka donošenja Ustavne povelje Srbije i Crne Gore, i u procesu izrade Zakona o regionalnom razvoju i Zakona o teritorijalnoj organizaciji Republike Srbije.

Srbija je 1918. godine ušla u sastav Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca sa znatno drugačijom teritorijom i drugačijom nacionalnom strukturom stanovništva nego što je to danas. Republika Srbija je danas po prvi put samostalna država od 1918. godine. Od osamostaljenja Crne Gore 3. juna 2006. godine, Srbija je ponovo država u nastajanju. Zato je neophodno definisanje novog ustavnopravnog i političkog sistema države Srbije. U tom smislu je neophodna i integracija Sandžaka i bošnjačkog naroda sa ustavnopravnim garancijama njihovog statusa u Republici Srbiji kako je naznačeno u ovom dokumentu.

Kraj
